

Kanadska kompanija Gabriel Resources podigla je protiv Rumunjske tužbu za naknadu štete u iznosu od 4,4 milijarde američkih dolara, a za izgubljenu dobit, radi zaustavljanja izgradnje rudnika zlata i srebra u Roşia Montani. Dvije manje kompanije iz iste grupacije sličnu su tužbu, istom sudu, arbitražnom, Svjetske banke u Washingtonu (Međunarodni centar za rješavanje investicijskih sporova), podnijele dvije godine ranije (2015.) ustvrdivši da im Rumunjska nije vratila 27 milijuna leia (6,8 milijuna USD) vrijednosti PDV-a. Gabriel Resources navodi da su tokom dvadeset godina uložili 700 milijuna američkih dolara u rudarske projekte u Rumunjskoj od kojih je država odustala 2014. godine radi "pritiska grupa za zaštitu okoliša". Posljedica toga, tvrde u korporaciji, su otpuštanja 70 posto radnika zaposlenih u toj zemlji. Međutim, pored banalizacije ekološke štete, iz Gabriel Resourcesa nisu precizirali koliko je tih sredstava otišlo na "podmazivanje" službenika i političara kako bi uopće dobili koncesije. Podsjetimo da se protiv ove kompanije vodi opsežna istraga za pranje novaca i davanje mita koja je započela 2013. godine, i još nije završila.

Druga strana

Roşia Montană je zapravo zajednica od 16 sela lociranih na području poznatom kao "Zlatna kvadrilateral", u okolici planine Apuşeni (dio karpatskog masiva) u rumunjskoj pokrajini Transilvaniji. Preko dvije tisuće godina, ovo je područje poznato iskapalište zlata i srebra. Upravo na tom argumentu inzistira Gabriel Resources pripisujući trovanje okoliša cijanidom "historijskim iskapanjima", i dakako, univerzalnoj "štetočini": komunizmu. Pritom dodaju kako projekt velikog rudnika uostalom "utječe na samo 4 sela". Sljedeći izgovor je da je koncesijski niz počela odobravati, još 2006. godine, državna rudarska kompanija Minvest. No, kao jedan od zahtjeva Europske unije za primanje Rumunjske u članstvo, ova je državna firma morala biti privatizirana - odnosno, zahtijevalo se gašenje njezinih rudarskih aktivnosti. Nakon tog gašenja, tisuće ljudi izgubile su posao, a nezaposlenost u regiji se povećala za 80 posto.

Gabriel Resources postao je nakon toga 80 postotnim vlasnikom ove firme stvorivši novu: Deva Gold. No, usprkos tome što i sami koriste dobro uhodanu metodu cijanizacije za čišćenje ruda, a čiji su nusproizvodi toksična jezera koja truju okolno tlo i izvode pitke vode, za okolišnu štetu optužuju samo svoje prethodnike. Nusproizvodi rudarenja zlata metodama koje trenutno postoje su visoke (toksične) količine metala u okolišu, npr. cinka, željeza, arsena, olova, kadmija itd. Kanadska firma s druge strane tvrdi da poduzima sve u svojoj moći da zaštiti okoliš i "kulturno nasljeđe, tamo gdje je to moguće". Međutim u javnosti su izrazito oskudne informacije (zapravo ih nema), o tome kako točno misle istovremeno izvlačiti zlato i srebro procesom cijanizacije i izbjeći štetu koju ona čini po okoliš.

Nadalje, kanadska firma za obustavu projekta optužuje aktiviste za zaštitu okoliša, samu državu i gotovo nevjerovatno, građane i prosvjede. Ono što pritom prešućuje da su protesti protiv ovih rudnika bili toliko dobro prihvaćeni u rumunjskoj javnosti, jer je šteta po okoliš bila toliko bjelodana, da ni za jednu političku stranku nije bilo moguće projekte nastaviti i pritom očekivati uspjeh na izborima. Kanadska kompanija pokušava svojim PR priopćenjima i tužbama delegitimirati razloge obustave projekta, smatrajući očito privatni arbitražni sud u Washingtonu relevantnijim faktorom za ovo pitanje od mišljenja rumunjske javnosti, politike i države.

Paradoks politike putem PR-a ogleda se u sljedećem proturječju: dok se mišljenje javnosti ignorira pri skrbi za vlastite financije, ono se nesmiljeno iskorištava kad se promovira povećanje radnih mjesta i "razvoj ekonomije".

Izvor: bilten